

KU KHOMIWA KA XIBALO EKA TIRHOYALITHI (WTR)

Xana i yini?

WTR yi hakeriwa eka ntsengo wun'wana na wun'wana wa rhooyalithi leyi hakeriwaka kumbe ku vuyerisa muhlapfa ku suka eka xihlovo lexi nga laha Afrika-Dzonga.

Muhlapfa u na vutihlamuleri byo hakela xibalo, kambe xibalo xi fanele xi khomiwa ku suka eka hakelo ya rhooyalithi hi munhu loyi a yi hakelaka eka muhlapfa (ku nga ejente yo khoma).

Rhooyalithi i ntsengo wun'wana na wun'wana lowu kumiweke no hlengeletwa mayelana na:

- Ntirhiso, mfanelo ya ntirhiso kumbe mpfumelelo wo tirhisa [nhundzu yin'wana na yin'wana ya swa miehleketo](#),
- Ku dyondzisa kumbe ku nghenelela eka ku dyondzisa hi vutivi byin'wana na byin'wana bya swa sayense, xithekiniki, vumaki kumbe bya bindzu kumbe vukokoxoko, kumbe
- Nyiketo wa kumbe ku nghenelela eka ku nyika mfuneto wun'wana na wun'wana kumbe vukorhokeri mayelana na ntirhiso wa vutivi byebyo kumbe vuxokoxoko. Tirhooyalithi leti hakeriweke ti hakerisiwa xibalo eka mpimo wa xibalo lexi khomiweke wo hetelela wa 15%.

Xitsundzuxo xa Nkoka: Ku sukela hi ti1 Sunguti 2015 mpimo wa xibalo wu cincile ku sukela eka 12% ku ya eka 15%.

Xana i magoza wahi lawa ndzi faneleke ku ya teka?

Laha xibalo lexi khomiweke eka tirhooyalithi xi khomiwile hi ejente yo khoma, fomo ya [Return for Withholding Tax on Royalties](#) yi fanele yi rhumeriwa eka lbqueries@sars.gov.za na vumbhoni bya hakelo eka vahakelaxibalo lava tirhanaka na [Bindzu lerikulu](#).

Vahakelaxibalo lava nga tirhaneku na mitlheriso ya yuniti ya [Bindzu lerikulu](#) yi fanele yi rhumeriwa eka [rhavi ra SARS](#) ra le kusuhi na vumbhoni bya hakelo.

Tsundzuka, loko u tata WTR01, nsuso wa hakelo kumbe mpimo lowu hungutiweke wu nga tirhisiwa.

Xana i misuso yihi ya tihakelo kumbe mipimo yihi leyi hungutiweke leyi tirhaka eka WTR?

[Withholding Tax on Royalties Declaration \(WTRD\)](#) wu fanele wu tatiwa hi muhlapfa no rhumeriwa eka ejente yo khoma ku nga si tirhisiwa nsuso wa xibalo kumbe mpimo lowu hungutiweke eka nhlalayo wa xibalo lexi khomiweke eka ntsengo wa rhooyalithi lowu hakeriweke.

Xitsundzuxo xa Nkoka: [WTRD](#) yi fanele yi hlalisiwa ku fikela eka malembe ya ntlhanu, hi ejente yo khoma tanihileswi u nga komberiwaka ku yi rhumela eka SARS. I vutihlamuleri bya muhakeri ku tiyisisa leswaku ntiviso lowu endliweke hi muhlapfa wu le ka xivumbeko lexi vekaweke.

Misuso ya tihakelo

Xitsundzuxo xa Nkoka: Swiphemu swa A,B na C swa [WTRD](#) swi fanele swi tatiwa.

Misuso ya tihakelo leyi landzelaka yi nga ha tirha, eka muhlapfa, ku nga si hakeriwa rhooyalithi eka muhlapfa:

- Muhlapfa i [munhu wa ntumbuluko](#) i munhu loyi a ri kona hi nyama eRhiphabuliki eka nkarhi lowu hundzaka 183 wa masiku loko ya helerile enkarhini wa 12 wa tinhweti ku nga si fika siku leri ntswalo wu hakeriwaka hi rona.
- Nhundzu hi ku ya hi rhooyalithi leyi nga hakeriwa yi hlanganisiwile hi ku hetiseka eka muako wa nkarhi hinkwawo wa muhlapfa eRhiphabuliki, naswona muhlapfa yaloye u titsariserile tanihi muhakelaxibalo hi ku ya hi Nawu.

Swa nkoka: Misuso ya tihakelo yi nge tirhisiwi handlekaloko [WTRD](#) yi rhumeriwile eka muhakeri wa rhooyalithi ku nga si endliwa hakelo ya rhooyalithi.

U komberiwa ku tsundzuka leswaku WTRD a yi fanelangi yi tatiwa ku kota ku ringanela nsuso wa hakelo loko rhyalithi yi hakeriwa hi khamphani ya hofisinkulu mayelana no nyika ntirhiso kumbe mpfumelelo wo tirhisa nhundzu ya swa miehleketo ehansi ka swiyimo swin'wana.

Mpimo lowu hungutiweke

Xitsundzuxo xa Nkoka: [Swiphemu swa A,B na D swa WTRD swi fanele swi tatiwa.](#)

- Muhlapfa a nga ringanela mpimo lowu hungutiweke wa xibalo hi ku ya hi Ntwanano wa Mpapalato wo Hakerisiwa Xibalo Kambirhi na Nsivelo wo Papalata swa Xibalo (DTA) exikarhi ka Afrika-Dzonga na tiko ra vutshamo bya muhlapfa.
- Swi tlhela swi koteka leswaku muhlapfa loyi a suseriwa hakelo hi ku ya hi DTA, xikombiso laha Afrika-Dzonga ri nga hava timfanelo yo hakerisa xibalo eka tirhoyalithi.

Nkatsakanyo wa Mipimo ya DTA:

[Nkatsakanyo wa Mipimo ya DTA – Ku Khomiwa ka Xibalo eka Ntswalo – Afrika](#)
[Nkatsakanyo wa Mipimo ya DTA – Ku khomiwa ka Xibalo eka Ntswalo - Misava Hinkwayo](#)

Xana xi hakeriwa rini naswona njhani?

The withholding tax must be paid before the end of the month following the month in which the royalty was paid. The payor must (together with the payment) submit a [Return for Withholding Tax on Royalties \(WTR01\)](#), which is a summary of the total of all royalty payments made and tax withheld during a month, to SARS.

Xibalo lexi khomiweke xi fanele xi hakeriwa ku heleni ka nhweti ku landzela nhweti leyi rhyalithi yi nga hakeriwa hi yona. Muhakeri u fanele (kun'we na hakelo) a rhumela [Nttheriso wa Xibalo lexi Khomiweke eka Tirhoyalithi \(WTR01\)](#), lowu ku nga nkatsakanyo wa ntsengo hinkwawo wa tihakelo ta rhyalithi leti endliweke na xibalo lexi khomiweke enkarhini wa nhweti, eka SARS.

Xitsunduxo xa nkoka: Loko siku ro hetelela ra nhweti ku ri siku ro wisa ra mani na mani kumbe ku hela ka vhiki, hakelo yi fanele yi endliwa eka siku ro hetelela ra ntirho ku nga si fika siku ro wisa ra mani na mani kumbe ku hela ka vhiki.

WTR yi nga hakeriwa ntsena eka SARS hi ku tirhisa:

- SARS eFiling;
- EFT eBangini
- Ekhawuntareni ya le bangi

Xana u lava ku pfuniwa?

- Bela SARS Contact Centre riqingho eka 0800 00 SARS (7277)
- Endzela rhavi ra SARS ra le kusuh na wena.